

Legalitat contra democràcia

Una atenció mediàtica inusual; extraordinària; global. No era només un debat de política general, en un Parlament qualsevol, tancant una legislatura marcada per la crisi econòmica. Es parlava de sobirania.

S'ha acabat l'etapa històrica de l'autonomisme i de l'encaix subordinat de Catalunya a Espanya en les condicions fixades per l'Estat. Les reaccions dels partits polítics i mitjans de comunicació de Madrid han coincidit en una concepció de fons segons la qual hi ha un únic subjecte de sobirania: el poble espanyol. Una única nació: l'espanyola. I una única legalitat de referència que és la que estableix els principis anteriors. D'acord amb aquesta concepció, la legalitat espanyola és i serà, per sempre més, el sostre i el mur que la voluntat del poble català mai no podrà traspasar. Segons la visió exposada des de la capital de l'Estat, qualsevol decisió catalana haurà de ser validada i determinada pel conjunt d'Espanya i els poders i la legalitat que n'emanen. La legalitat espanyola és enarborada per decretar la seva particular fi de la història. Espanya o Catalunya ja no serien (són) processos històrics oberts i en constant evolució, sinó que la seva condició ja hauria esdevingut definitiva fa molt temps: Espanya, una "unitat de destí", ratificada per la Constitució, i Catalunya, "una quimera". En el substancial, el desenllaç del 1714 i del 1939 esdevé definitiu; etern. I cap episodi posterior -per democràtic que es pretengui- no n'ha de poder alterar el sentit. Els guanyadors han decidit que van guanyar per sempre. Qualsevol mutació, diuen, "trenca Espanya" i "divideix Catalunya". La democràcia comença i acaba en el perímetre d'aquesta mena de legalitat genuïnament virtuosa, que no trenca ni divideix res, que no colonitza, ni esclavitza o discrimina. És només quan algú vol recórrer a la democràcia autèntica i convidar la gent a decidir sobre el seu futur, quan comencen els problemes greus. On anirem a parar? Utilitzar la democràcia per si la voluntat popular vol fundar una nova legitimitat i, si cal, una nova legalitat! I a Catalunya! Què s'han cregut?

Aquesta és l'arrel dels advertiments que se'ns formulen. "El govern espanyol actuarà amb fermesa davant la convocatòria d'un referèndum"; o bé "El govern espanyol disposa d'instruments per fer complir la le-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

galitat i, si cal, els farà servir". No hem sentit cap apel·lació a la democràcia. Cap. Quin desafiament s'ha produït? Quina malifeta s'imputa a la majoria cívica i política de Catalunya? Doncs que volen fer efectiu l'exercici democràtic de consultar el poble de Catalunya sobre quin ha ser el seu propi futur. ¿Democràticament? Sí, esclar. ¿Discriminant o amenaçant? No, per descomptat. ¿Pressionant amb violència o limitant la llibertat? De cap manera. Quin problema hi ha, doncs? Que el poble català, segons la legalitat espanyola vigent, no pot fer *legalment* allò que li correspon *democràticament*. La majoria del Parlament de Catalunya, amb algunes absències incomprensibles i la negativa del bloc fonamentalista espanyol, ha acordat que la pròxima legislatura s'haurà de preguntar al poble de Catalunya quina mena d'estatus polític vol en el si de la Unió Europea. Una consulta democràtica amb totes les garanties. Des de l'Estat, la resposta ja ha estat contraposar la seva legalitat a la proposta democràtica catalana per obstruir-la, dificultar-la i amenaçar-la. ¿Amb quin escrúpol o quin objectiu democràtic? Cap. No hi ha cap altre objectiu en la seva actitud que no sigui emprar la legalitat contra la democràcia. La seva legalitat contra la *nostra* democràcia.

Emancipar-se, en general, és una opció de cadascú. Respectant

contractes i compromisos adquirits, si no es fa contra ningú, a ningú cal demanar permís. En un entorn familiar qualsevol, en condicions normals, la decisió d'emprendre una vida per compte propi, simplement es comparteix, es comunica i s'executa. No cal una assemblea que ho autoritzi. És una qüestió de lliure determinació, de llibertat personal. Que la majoria de grups humans no hagin pogut debatre o decidir mai quina mena de subjectes col·lectius volien constituir és una prova que la violència en ha pesat més que la democràcia en la configuració de les unitats polítiques, econòmiques o culturals. Tot i la manca de poder institucional realment homologable, d'ençà del 1714, la persistència de la nació catalana i les seves tímides i esporàdiques expressions han incomodat sempre un estat espanyol edificat damunt la supremacia militar i al voltant de la monarquia borbònica. Això ajuda a entendre la llarga tradició de polítiques intimidatòries: les que procuraven la dissolució del patrimoni cultural i sentimental de la nació, o les que administraven les amenaces i la violència. De fet, encara que una part de la dimissió històrica de les classes benestants del país la podem atribuir als indubtables atractius i beneficis d'aixoplugar-se a la Cort, no podem menystenir l'efecte atemoridor de cada esgarip dels poders polític o militar. Però ara hi ha una nova majoria que vol legitimar democràticament les seves aspiracions. Si cal, contra la legalitat vigent per transformar-la en un sentit democràtic. També l'abolició de l'esclavatge, el sufragi universal o els drets civils ho van requerir. També Gandhi, Macià, M. Luther King i Mandela ho van haver de fer. Si la democràcia catalana no cap dins la legalitat espanyola, construirem una nova legalitat.

No hi ha cap altre objectiu en l'actitud de l'Estat que no sigui emprar la legalitat contra la democràcia